

Professor Agnes Andenæs, Psykologisk institutt, UiO
agnes.andenas@psykologi.uio.no
Psykologspesialist Eir Torvik, Nic Waals institutt, Lovisenberg Diakonale Sykehus
Eir.torvik@gmail.no

Dato: 08.09.2024

Høring - Ny barnelov - Likestilt foreldreskap og felles omsorg for barn etter samlivsbrudd

Vi støtter det overordnede formål å forebygge foreldrekonflikter og legge til rette for likestilt foreldreskap, men er uenige i forslagene til hvordan dette best kan gjøres. Vi er svært bekymret for mulige konsekvenser av de foreslåtte tiltakene, og mener at beskrivelsene både av problemene og forslagene til løsninger hviler på et usikkert kunnskapsgrunnlag.

Vår bakgrunn for å bidra i høringen: Eir Torvik er psykolog og spesialist i psykoterapi med barn og unge. Agnes Andenæs er også psykolog, og professor på UiO. Andenæs har omfattende erfaring med barne- og familieforskning, og har også utarbeidet kunnskapsoversikter på feltet delt bosted.

Sammen har vi nylig publisert en artikkel om sakkyndigvurderinger i foreldretvister, basert på hovedoppgaven til Eir Torvik med Agnes Andenæs som veileder. Artikkelen er basert på 20 sakkyndigvurderinger fra Oslo tingrett, og resultatene gir et innblikk i hvordan de sakkyndige forstår og vurderer mødrenes og fedrenes foreldreskap. Det som gjorde et særlig sterkt inntrykk på oss, var hvor mye vold det var i disse familiene, fortrinnsvis fra fedrene. Det var dessuten en tendens til at volden «glapp» underveis, slik at vold og andre problematiske væremåter fikk lite å si for sluttvurderingen i rapportene. Dette er kunnskap med relevans for høringen.

Vi ønsker å uttale oss om to av punktene i forslaget, nemlig forslaget om å gjøre det enklere for dommere å idømme delt bosted, og gjøre delt «foreldrefullmakt» til lovens hovedregel når foreldre går fra hverandre. I tillegg til disse to punktene, kommer vi også med noen overordnede kommentarer, blant annet om problematiske sider ved framstilling og bruk av kunnskap i notatet, og om hva slags forståelse av likestilling som preger teksten.

Vi er klar over at det vil bli noen gjentakelser fra vårt høringssvar til NOU 2020:14 Ny barnelov, datert 06.05.21, fordi vi ikke kan se at momentene derfra er fanget opp. Liknende poenger som vi framførte, er både i høringsrunden fra 2021 og tidligere spilt inn fra flere forskningsmiljøer og aktører tett på praksisfeltet, uten at det ser ut til å ha fått noen betydning for departementets vurderinger.

I Enklere å idømme delt bosted

Et flertall i Barnelovutvalget ønsket å fjerne kravet om «særlige grunner» for å kunne idømme delt bosted, og i høringsnotatet lander også Barne- og familiedepartementet på dette synet. Argumentene er at det å fjerne føringer for hvilken bostedsløsning retten skal bestemme, vil styrke hensynet til barnets beste, og dessuten fremme likestilling mellom foreldre.

Bakgrunnen for vilkåret om «særlige grunner» er at en frykter at foreldre som blir *pålagt* delt bosted, ikke vil greie å samarbeide, og dermed gjøre livet med delt bosted svært belastende for barn. I forarbeidene til eksisterende lovverk er det antatt at en feilvurdert avgjørelse om delt bosted er mer skadelig for barnet enn en feilvurdering i motsatt retning (jfr Ot.prp. nr 104 (2008-2009)). Vilkåret om «særlige grunner» skal sikre at delt bosted kun blir idømt der domstolen er *overbevist* om at det vil være til barnets beste.

I høringsnotatet viser BFD fram sin tvil når de skriver: «Når en sak tas til behandling av domstolen vil det sannsynligvis foreligge et høyt konfliktnivå mellom foreldrene. Når godt samarbeid og fravær av et høyt konfliktnivå mellom foreldrene er en av de forutsetningene forskningen viser at må være til stede for at det skal kunne fungere bra for barnet å ha delt bosted, ser departementet at det er klare betenkeligheter knyttet til forslaget om å gi domstolen myndighet til å idømme delt bosted. Delt bosted innebærer som nevnt at foreldrene har felles beslutningsmyndighet i avgjørelser vedrørende barnet. Det vil derfor kunne være grobunn for stadig nye konfliktemaer rundt barnet.» (Om lov om endringer i barnelova mv. (flytting, delt bosted, samvær, vold mv.) s. 52)

Her er departementet på linje med forskning om forutsetninger for at delt bosted skal fungere godt, og forskning som viser videreføring av konflikter og problembelastning i familier som blir idømt fast bosted (dette er oppsummert i vår forrige høringsuttalelse). Men så snur det:

«Departementet er imidlertid enig med flertallet i Barnelovutvalget om at det ikke kan utelukkes at det kan være til barnets beste i gitte situasjoner å idømme delt bosted mot en eller begge foreldrenes vilje. Det er som nevnt et overordnet prinsipp at domstolen ved sin avgjørelse skal legge avgjørende vekt på barnets beste. Departementet mener, i likhet med flertallet i utvalget, at det kan være prinsipielt betenkelig å avskjære domstolens kompetanse på den måten loven gjør i dag. Departementet foreslår derfor å åpne for at det blir gjort endringer i gjeldende rett, og at domstolen får myndighet til å idømme delt bosted, selv om en eller begge foreldrene ikke er enige».

Departementet mener at det må gjøres klart i forarbeidene til en ny lov at de samme momentene som vurderes i saker om bosted i dag – som høyt konfliktnivå, vanskelige samarbeidsforhold og risiko for uforutsigbarhet for barnet – fremdeles vil være viktige momenter når domstolene skal vurdere fordelingen av beslutningsmyndighet mellom foreldrene. Det er derfor vanskelig å forstå innvendingen, om at *«det kan være prinsipielt betenkelig å avskjære domstolens kompetanse på den måten loven gjør i dag»*. Det er fullt mulig å idømme delt bosted, og formuleringen «særlige grunner» fungerer nettopp som en påminnelse om å vurdere momentene nevnt over, i den konkrete saken. Argumentet om at barnets mening lettere vil kunne tillegges større vekt når det ikke er et eget krav om «særlige grunner», framstår som tatt ut av løse lufta. Formuleringen om at «det ikke kan utelukkes at det kan være til barnet beste i gitte situasjoner å idømme delt bosted» framstår heller ikke som et godt argument for å stryke «særlige grunner».

Man skal være forsiktig med å *gi lover beregnet på flertallet når det er unntakene de får betydning for*. Vår hovedinnvending mot forslaget om å ta vekk «særlige grunner» er nettopp at det ikke tar hensyn til hvilke barn denne lovendringen faktisk vil ramme. Det finnes en rekke undersøkelser av foreldretvister som behandles med full rettssak, som dokumenterer at det er påstander om vold, seksuelle overgrep, annen kriminalitet og rusproblemer i en stor andel av sakene (Domstolsadministrasjonen 2020; Oxford Research, 2016).

Vi vil også bringe inn ny forskning for å understreke alvoret. I en nylig publisert artikkel, basert på en undersøkelse av 20 sakkyndigvurderinger i foreldretvister i Oslo tingrett (Torvik & Andenæs, 2024) kommer vi tettere på disse familiene. Den systematiske gjennomgangen av vurderingene understreket at dette var en svært selektert gruppe: I samtlige saker var det

påstander om vold og/eller andre bekymringsfulle sider ved omsorgen. Et tegn på dette var at barnevernet var, eller hadde vært, involvert i 19 av sakene, og hadde iverksatt tiltak i 14 av dem. I 18 av de 20 sakene var det påstander om vold fra far. Det dreide seg om både psykisk, fysisk og/eller seksualisert vold, og volden var rettet mot kone og/eller barn. I 14 av de 18 sakene var volden dokumentert og politianmeldt, og i 12 av dem var det besøksforbud og eventuelt kontaktforbud. I omtrent halvparten av voldssakene var fedrene anmeldt, siktet eller dømt også for andre kriminelle forhold. I 10 av de 20 sakene var det påstander om vold fra mor, rettet mot mann eller barn. Det dreide seg om mindre alvorlige forhold, dels om selvforsvar. Volden var ikke anmeldt, men var dokumentert i én av sakene. Vi hadde ikke bedt spesielt om saker med voldsproblematikk, og sakkyndigvurderingene ble plukket tilfeldig fra tingrettens database.

Om Barne- og familiedepartementet og politikerne tar inn over seg hvilke barn denne lovendringen faktisk vil ramme, er det da mulig å holde på ideen om at flere av familiene som ender i retten, bør idømmes delt bosted, eller det som forslagsvis er kalt «delt beslutningsmyndighet»? Barna som vil rammes av en slik lovendring, trenger vel *mer*, ikke *mindre* beskyttelse?

Problemet kan heller ikke løses ved å si at der det er vold, skal ikke delt bosted idømmes. Arbeidet med de 20 sakkyndigvurderingene fra Oslo tingrett viste at selv om volden var til stede i de sakkyndiges innledende omtale av sakene, var det stor variasjon i *hvor mye* omtale volden fikk, hvor grundig påstandene ble undersøkt, og i hvilken grad volden ble vektlagt når de sakkyndige til slutt skulle *vurdere* barnas omsorgsbehov og foreldrenes omsorgskompetanse (Torvik, 2019). Det var ofte som om vold, rus og kriminalitet i barnas omsorgssituasjon 'glapp' på veien fra innledende beskrivelse av saken, til oppsummering og sluttvurdering. Også studier av lagmannsrettspraksis har gjentatte ganger funnet at det skal mye til før retten anser risiko for vold og overgrep som sannsynliggjort, og før foreldretvister med påstander om vold blir forstått som voldssaker, og ikke bare som konflikter mellom to parter – selv om juridiske normer når det gjelder å beskytte barn mot vold og overgrep ser ut til å være noe styrket i seinere tid (Skjørten, 2016).

Vi greier ikke å se hva som er kunnskapsgrunnlaget for forslaget om å gjøre det enklere for domstolene å idømme delt bosted, og påstandene som framsettes for å begrunne forslaget er ikke holdbare. Ulempene er ikke tatt på alvor.

II Felles foreldrefullmakt som hovedregel

Forslaget til lovendring er at foreldre skal, som utgangspunkt, ha samme beslutningsmyndighet over barnet etter et samlivsbrudd. Beslutningsmyndighet skilles fra hvor barnet bor, og hvor mye barnet bor på hvert sted. Forslaget blir begrunnet med at det kan oppleves som konfliktskapende og stigmatiserende for foreldrene at de som har bodd sammen med hverandre og barnet under samlivet, får ulik «status» som forelder etter samlivsbrudd. Det kan særlig gjelde i tilfeller der det avtales eller fastsettes fast bosted hos den ene og samvær med den andre. Ifølge departementet vil forslaget gi større fleksibilitet, som vil gjøre det enklere for hensiktsmessige justeringer, og dermed for foreldrene å ivareta barnets beste. Og dessuten, ved å angi et klart utgangspunkt om likestilt foreldreskap etter samlivsbrudd, vil «potensielle konflikttemaer avgrenses mer».

Et sentralt argument er at likere beslutningsmyndighet for noen kan virke positivt på foreldresamarbeidet, som igjen kan støtte opp om barnets beste. Ifølge høringsnotatet vil delt bosted som hovedregel være til barnets beste, og virke positivt inn på «problemene som oppleves på feltet». Og dessuten: «Etter departementets vurdering bygger forslaget opp om målet om likestilt foreldreskap og gir samtidig fleksibilitet til å ivareta det enkelte barnets behov». Dette er ganske generelle påstander, og uten noen overbevisende empirisk forankring. Det samme gjelder argumentet om at delt bosted kan virke konfliktreduserende, ved at det som ofte er kjernen i konflikten, nemlig uenigheter om hvordan barna skal behandles, opphører som problem når det blir bestemt at foreldrene skal ha samme myndighet.

Mens flertallet i Barnelovutvalget ville beholde dagens ordning med full avtalefrihet, foreslo et mindretall å innføre delt bosted som norm. Dette mindretallsforslaget møtte kraftig motbør i høringsrunden. Det nye forslaget fra departementet ligger imidlertid tett opp til en innføring av nettopp det, bortsett fra at den normerte delingen er begrenset til det som har med foreldres

makt og rettigheter å gjøre, i og med at retten til å bestemme skilles fra tid og innsats brukt på omsorg. Det er grunn til å tro at få foreldre vil frasi seg en delt foreldrefullmakt. Forslaget vil i praksis innebære en styrking av makt og rettigheter for den minst involverte parten i de familiene som i dag ikke velger delt bosted, og uten at det koples til forventninger om økt innsats i ivaretagelsen av barna.

Dagens barnelov gir foreldre full avtalefrihet, og pålegger dem å finne fram til den ordningen som er best for akkurat deres barn. Men ifølge departementet er det et problem at det ikke er like vanlig for barn å bo fast hos far som å bo fast hos mor, og at barn oftere har fast bosted hos mor enn hos far. Foreldrene har tatt i bruk barnelovens begrep full avtalefrihet på en måte som gjenspeiler hvordan de organiserte hverdagslivet sitt mens de bodde sammen: Når barn i familier med fast bosted i ett hjem oftest bor hos mor, gjenspeiler det stort sett den skjeve arbeidsdelingen foreldrene praktiserte da de bodde sammen. Mens de som delte mye før bruddet, deler mye også etterpå. Og valgene er i bevegelse. For i takt med økt ansvarsdeling mellom foreldre som bor sammen, er det stadig flere som *velger* delt bosted når de flytter fra hverandre, fordi de da har bygget opp et grunnlag for å fortsette å samarbeide. Det er ikke noe i forskningen om delt bosted som tilsier at det ville være bedre for barna om flere av de foreldrene som mangler et slikt grunnlag, ender opp med denne bostedsordningen.

III Faglige refleksjoner

Vi har så langt pekt på flere uheldige konsekvenser av de foreslåtte lovendringene vi har tatt for oss i denne høringsuttalelsen. I denne siste delen vil vi trekke fram noen kunnskapsmessige utfordringer og mangler ved høringsnotatet som vi har merket oss.

Problematisk framstilling av kunnskapsgrunnlaget

Det kan virke litt sært å ta opp metodespørsmål i en høring. Men mye av forskningen på det aktuelle feltet er krevende å forstå. Desto viktigere er det at framstillinger av kunnskapssituasjonen er så tydelig som mulig, for å forebygge misforståelser. Presentasjonen av forskningen blir ikke enklere av at det hele tida må skjeles til andres framstillinger og

vurderinger av forskningen, særlig fra Barne Lovutvalget og Mannsutvalget, og vi har full forståelse for at det har vært en krevende oppgave å sy dette sammen. De mange stemmene som skal fram, gjør også arbeidet med å kommentere høringsnotatet krevende, og vi tar forbehold om at det kan være momenter som vi har misforstått.

Forskning om delt bosted vies naturlig nok mye plass. Høringsnotatet viser blant annet til Barne Lovutvalgets presentasjon av denne forskningen. Flertallet oppsummerer med at det verken er grunnlag for å slå fast at delt fast bosted er skadelig for barn, best for barn, eller at ordningen virker konfliktreducerende. Seinere i notatet suppleres dette med resultater fra langsgående forskningen fra SSB om delt bosted for barn etter samlivsbrudd (Wiik, 2022) på denne måten: «I Statistisk sentralbyrås rapport «Delt bosted for barn etter samlivsbrudd» (Wiik, 2022) fremheves det likevel at noen studier viser at barn med delt bosted kommer bedre ut i ulike utfall enn barn som bor med én av foreldrene, også etter kontroll for foreldrenes konfliktnivå og sosioøkonomiske kjennetegn (se s. 9 i rapporten, med videre henvisninger). Bosteds- og samværsundersøkelsen viser også at foreldre er mest fornøyde med familiens bostedsordning hvis barnet har delt bosted eller bor fast hos dem, noe som innebærer at samlet tilfredshet hos foreldrene er høyest ved delt bosted».

Man skal være en metodebevisst leser for ikke å trekke konklusjonen at forskningen tross alt viser at delt bosted er best. Her hopper framstillingen over det helt sentrale, nemlig at ikke noe av forskningen det vises til, handler om foreldre som er blitt *idømt* delt bosted, bare om foreldre som har bestemt seg for at dette er noe de vil. Det er heller ikke lagt vekt på å forklare leseren *hvorfor* det er vanskelig å uttale seg så skråsikkert om bostedsordninger. Det er for eksempel fremdeles betydelige forskjeller mellom foreldre som velger delt bosted og andre foreldre, og man kan derfor ikke se på samværsordninger som «intervensjoner» i like familier. Videre er samværsordninger ikke avgrensbare størrelser, men livsformer med utallige variasjoner, systemet reforhandles og endres etter hvert som barna blir større og de voksne kanskje finner nye partnere, osv.

Det problematiske kunnskapsgrunnlaget gjelder både hvilke(t) problem(er) som skal løses, og effekter av de foreslåtte tiltakene. Det er for eksempel ikke slik at forskning viser at delt bosted virker konfliktdepende, og dermed at også delt foreldrefullmakt vil kunne virke konfliktdepende - selv om foreldrepar som har *valgt* delt bosted, opplever at konfliktene blir mindre etter hvert som årene går. Uenigheter mellom foreldre handler særlig om

barneoppdragelse, organisering og beslutninger om barnets hverdag og praktisk oppfølging av barnet i hverdagen). Det er ingen grunn til å tro at slike konflikter forsvinner ved å innføre delt foreldrefullmakt i alle familier, særlig ikke i familier der konfliktene er store.

Hva med økonomien?

Det står ikke så mye om økonomiske konsekvenser av forslagene til lovendringer i notatet, og det er ikke helt enkelt å forstå hva departementet vil. Men de er en bekymring for om enkelte bosteds- og samværsordninger lønner seg økonomisk, og dermed kan påvirke foreldrenes valg av ordning; «at økonomiske insentiver kan resultere i en ordning som ikke nødvendigvis er til barnets beste». Departementet mener det bør ses nærmere på sammenhengene i begrepsbruken, og hvordan, og om, rene juridiske rettigheter for foreldrene (etter barnelovens regler) kan eller bør danne utgangspunkt for utmåling av økonomiske ytelser. Her kan det se ut til at man vurderer å endre de aktuelle lovene i tråd med endringene i barneloven. Vil det kunne bety at «delt foreldrefullmakt» gjør at man mister retten til ytelsene? Seinere (s.35) står det imidlertid:

«Departementet viser til at det ikke er intensjonen med endringer i barnelovens begreper, å endre hvem som har rett til stønader mv. Det er derfor viktig å sørge for at det ikke skjer utilsiktede endringer i hvem som har rett til eksempelvis barnetrygd og kontantstøtte, som følge av en eventuell endring av begrepene knyttet til hvor barnet «bor fast» i barnetrygdloven og kontantstøtteloven. Det samme gjelder med tanke på andre lovers omtale av hvem som har «daglig omsorg», er «enslig forsørger» osv.»

Forholdet mellom disse to sitatene er uklart, og det kan synes som om de peker i to ulike retninger. Vi ønsker å understreke at ytelsene det dreier seg om, er viktige for mange med lav inntekt, og at det er viktig å opprettholde rettighetene for foreldre som i realiteten er ganske alene om den daglige omsorgen. Ser vi nærmere på hvem som er i den aktuelle gruppa, nemlig ugifte, skilte og separerte forsørgere med overgangsstønad og/eller stønad til barnetilsyn, besto den i 2019 av i alt 14097 personer. Av disse var det 693 menn og 13404 kvinner (<https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/familie-statistikk/tabeller/enslig-forsorger.kjonn-alder.antall>). Det er altså i all hovedsak kvinnelige foreldre som her kan

risikere å tape rettigheter, og vi stusser over at dette ikke er nevnt i høringsnotatet. Det virker også litt underlig å tenke på «barns beste» som løsrevet fra økonomiske betingelser.

Lite om likestilling i familielivet i dagens Norge

Det er oppsiktsvekkende at et høringsnotat om forslag til lovendringer om foreldreskap og felles omsorg for barn ikke tar seg tid til å skrive noe om likestillingen i familielivet i dagens Norge. Man kunne for eksempel hentet stoff fra Mannsutvalgets utredning, der det er redegjort for utvikling i tidsbruk. Her går det fram at det har vært en betydelig utvikling i menns tidsbruk, særlig blant småbarnsfedrene. Men i 2010 var det fremdeles slik at menn i snitt brukte mer tid på inntektsgivende arbeid enn kvinner, og kvinner brukte mer tid på husholdsarbeid enn menn i 2010. Og fortsatt er fedre for eksempel mye mindre sammen med barna sine det første leveåret enn mødre gjennom foreldrepengoordningen. Menn tar ut pappakvoten, mens mor tar ut sin kvote og fellesdelen. Ser vi på gifte/samboende med barn i alderen 0-6 år, så bruker mødre nesten to og en halv time på omsorgsarbeid og to timer på husarbeid i gjennomsnitt pr dag, mens fedrene bruker i underkant av halvannen time på omsorgsarbeid og 1 time på husarbeid. Selv om tidsstudier bare er ett, og et litt begrenset blikk på likestilling i familien, er slike likevel egnet til å utfordre ideen om 50/50 deling av oppgaver og ansvar i barnefamiliene.

I høringsnotatet tas det for gitt at likestillingen mellom mannlige og kvinnelige foreldre er oppnådd, og at det ikke er noe som lenger trenger omtale eller diskusjon. Det trekkes fram noen ganske få eksempler på mangelfull likestilling. Ett av dem er knyttet til mannlige foreldre, nemlig at færre fedre enn mødre har fast bosted. Høringsnotatet viser her til Mannsrolleutvalget, som beskriver det som en» skjevhet i fedre og mødres mulighet til å gi omsorg for egne barn». Men er denne skjevheten *urettferdig*, eller er det en nærliggende følge av at mange av fedrene har vært mindre involvert enn kona i omsorgen for barna mens foreldrene bodde sammen? Eller at noen endog har vært til skade for mor og barn?

Høringsnotatet tar også opp en annen kjønnsbalanse, nemlig i forventninger til hva man kan oppnå i meklingen. Mannsutvalget viser til familiekontorer som beskriver «at de i meklingen observerer en kjønnsbalanse, der menn opplever at de kan få maksimum 50 prosent av tiden med barnet, mens kvinner kan oppleve at de skal ha barnet minimum 50 prosent». Igjen er det

grunn til å spørre om ikke dette kan være ganske rimelige forventninger i mange par, på bakgrunn av hvordan de har organisert hverdagen sin mens de levde sammen?

Det siste eksempelet vårt kan illustrere hvordan kjønnsubalanse blir oversett i høringsnotatet. Ordet vold forekommer 40 ganger. To av tilfellene gjelder en kritikk fra Grevio, Europarådets overvåkingskomité for Istanbulkonvensjonen, som mener at dagens ordning med obligatorisk fremmøte ved mekling ikke ivaretar voldsutsatte kvinner. Ikke i noen av de andre 38 tilfellene knyttes volden til fedre eller andre mannlige utøvere, på tross av all kunnskapen som finnes om at vold i familien – og særlig den alvorlige volden – først og fremst begås av menn. Det kjønnsnøytrale grepet i framstillingen både her og ellers i høringsnotatet, viser hvordan kjønnsnøytralitet usynliggjør makt, vold og interessekonflikter mellom foreldre. Vi tror at kunnskap om slike mekanismer kan gi et bedre og mer realistisk utgangspunkt når vi ønsker å styrke samarbeidet mellom foreldre, til barnets beste.

Likestillingsforståelse på avveie

Ideene om likestilling som legges til grunn i høringsnotatet, tar lite hensyn til at det som her skal deles, er omsorg for barn. Kjernen i foreldres omsorg for egne barn er det kontinuerlige ansvaret for barnets velferd og utvikling, døgnet rundt, år etter år, også når man ikke er sammen. Foreldre skal blant annet hjelpe barnet med å få de ulike delene av tilværelsen til å henge sammen, og hjelpe barna framover, sakte, men sikkert. Det trengs både detaljkunnskap og oversikt for å kunne gi barnet et godt liv fra dag til dag, og med tilpasset utviklingsstøtte. For barn som lever med delt bosted, er samarbeidet mellom foreldrene særlig viktig. Et enkelt eksempel: For å følge opp et skolebarn på det som nå anses som en kulturelt adekvat måte, må oppfølgingen i fars uke være basert på det som skjedde i mors uke, og omvendt. Økt likestilling i foreldres omsorg for sine barn handler om å *styrke fellesansvaret mellom de voksne*, ikke å styrke partenes individuelle makt og rettigheter for at de skal praktisere hvert sitt atskilte og avgrensede foreldreskap.

I takt med økt ansvarsdeling mellom foreldre som bor sammen, er det stadig flere som *velger* delt bosted når de flytter fra hverandre. Fra 2002 til 2012 steg andelen fra 8 prosent til 25 prosent, og i 2020 var det 39 prosent. Blant de som hadde bodd sammen, var det 53 prosent som valget delt bosted (Wiik, 2022). Det er den generelle likestillingen, slik den er tilrettelagt gjennom for eksempel fedrekvoter og barnehager som har ført til at skilte foreldre deler stadig

mer. Hvis man ønsker at flere par skal velge delt bosted når de går fra hverandre, er det beste man kan gjøre å styrke fellesansvaret mellom foreldre som bor sammen.

Når Toppe omtaler sin ambisjon, «å sørge for at eit likestilt foreldreskap før eit samlivsbrot blir vidareført også etter eit samlivsbrot», er dette noe vi kan være helt enige i. Men nå ser det ut som om prosjektet er å sørge for at ikke-likestilte foreldreskap før et samlivsbrudd skal transformeres til et todelt, rettighetsbasert arrangement etter samlivsbruddet. Det er sannsynligvis en svært dårlig ide.

Litteratur

Andenæs, A., Tjersland, O. A., Kjøs, P. (2017). Delt bosted – hva sier forskningen? *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 54(3), 276-283.

Domstolsadministrasjonen (2020). Innkomne saker etter barneloven, 2016-2020. Hentet fra <https://www.domstol.no/contentassets/73ae7146b4094aa7a55cf4ec915deb2d/saker-etter-barneloven-2016-2020.pdf>

Ot.prp. nr. 104 (2008-2009). *Om lov om endringer i barnelova mv.* Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/otprp-nr-104-2008-2009-/id567744/>

Oxford Research (2016). *Domstolsbehandlingen av foreldretvister*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/abeffa225ffb4eb29a57d5bdac67d5a9/kartlegging-domstolsbehandlingen-av-foreldretvister-oxford-research-2016-.pdf>

Prp. 85 L (2012-2013). *Endringer i barnelova (barneperspektivet i foreldretvister)*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-85-l-20122013/id720054/>

Skjørten, K. (2016). Normer i endring. Barns rettigheter og domstolspraksis iforeldretvister med påstander om vold. I R. Førde, M. Kjelland & U. Stridbeck(red.) *Cand.mag., cand.med., cand.jur., cand.alt. Festskrift til Aslak Syse* (s. 421-434). Oslo: Gyldendal Juridisk.

Torvik, E. (2019). *Sakkyndigvurderinger i foreldretvistsaker: Forståelser av omsorg, foreldreskap og utviklingsbetingelser*. Hovedoppgave, Psykologisk institutt, UiO. Hentet fra: <https://www.duo.uio.no/handle/10852/68745>

Torvik, E. & Andenæs, A. (2024). En analyse av sakkyndigvurderinger i foreldretvister. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 61(9), 589-606.

Wiik, K.Aa. (2022). *Delt bosted for barn etter samlivsbrudd. Nye utviklingstrekk og kjennetegn*. SSB: Rapporter 2022/25.